

ผลของการดูแลผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่บ้านรูปแบบปกติเปรียบเทียบกับการดูแลร่วมกับจิตอาสาเครือข่าย
บริการสุขภาพ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

มาลีจิตร ชัยเนตร พย.ม.* , รุ่งลาวัลย์ กาวิละ พย.บ.*

บทคัดย่อ

ความเป็นมา

ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวเป็นผู้พิการที่พบมากที่สุดในประเภทของผู้พิการทั้งหมด เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วย ครอบครัว และประเทศชาติเป็นอย่างมาก การดูแลผู้พิการต่อเนื่องที่บ้าน โดยทีมเยี่ยมบ้าน ทีมสหสาขาวิชาชีพ ไม่สามารถให้การดูแลได้ต่อเนื่องทั่วถึง จึงได้พัฒนาให้จิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการดูแลผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่บ้านรูปแบบปกติเปรียบเทียบกับการดูแลร่วมกับมีจิตอาสาเครือข่ายบริการสุขภาพ อำเภอแม่ลาว

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Study) ศึกษาผู้พิการทางการเคลื่อนไหว มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอ.แม่ลาว จำนวน 98 คนใช้วิธีจัดเข้ากลุ่ม แบบสุ่ม Randomization แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มละ 49 คน ทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการดูแลตามมาตรฐานเดียวกัน แต่กลุ่มทดลองมีจิตอาสาเข้าไปดูแลผู้พิการต่อเนื่องที่บ้าน เป็นระยะเวลา 6 เดือน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (ADL) แบบประเมินความเครียด และแบบประเมินความพึงพอใจผู้ดูแล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบผลแบบกึ่งทดลอง ชนิด 2 กลุ่ม วัดผลก่อนและหลังการศึกษา อธิบายด้วยสถิติเชิงพรรณนาและทดสอบความแตกต่างด้วย Exact Probability Test และ t-test

ผลการศึกษา

หลังการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (ADL) กลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยเปลี่ยนจากผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย เป็นผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น และช่วยทำให้ความเครียดของผู้ดูแลลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีจิตอาสาให้การดูแลที่บ้านเกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 ลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.001$)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การดูแลผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่บ้านโดยเจ้าหน้าที่ทีมเยี่ยมบ้านร่วมกับมีจิตอาสาช่วยทำให้ผู้พิการสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น และช่วยทำให้ความเครียดของผู้ดูแลลดลง ดังนั้นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวควรได้รับการดูแลต่อเนื่องจากทั้งเจ้าหน้าที่และจิตอาสาและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดูแลกลุ่มผู้พิการประเภทอื่นและผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านต่อไป

คำสำคัญ: ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว, การดูแลผู้พิการทางการเคลื่อนไหวที่บ้าน, จิตอาสา